

Araştırma Topluluğu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Araştırma Topluluğu Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16970>

Özet

Araştırma Topluluğu Ölçeği (ATÖ), öğrenme ortamlarında, özellikle çevrimiçi veya harmanlanmış öğrenme bağlamlarında, bir **Araştırma Topluluğu** Modelinin temel bileşenlerini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir ölçektir. Bu giriş, Ebru Öztürk (2012) tarafından gerçekleştirilen ölçeğin Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına dayanmaktadır. Ölçek, toplam 34 maddeden ve üç temel alt boyuttan oluşmaktadır: Bilişsel Buradalık, Toplumsal Buradalık ve Öğretimsel Buradalık. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve korelasyon çalışmaları, ölçeğin Türkçe kültürüne uygun ve psikometrik açıdan sağlam olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Araştırma Topluluğu Ölçeği, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Bilişsel Buradalık, Toplumsal Buradalık, Öğretimsel Buradalık, Ölçek Uyarlama, Doğrulayıcı Faktör Analizi

Yazarlar

Ebru Öztürk

Amaç

Araştırma Topluluğu Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin öğrenme ortamlarında algıladıkları Araştırma Topluluğu deneyimini ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve eğitim bağlamına taşıyarak geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle uzaktan eğitim ve çevrimiçi öğrenme sistemlerinin etkinliğini değerlendirmede kritik rol oynamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılmaları, anlamlı bilgi oluşturma çabaları ve sosyal etkileşim düzeylerini belirlemeye yardımcı olur. Bu sayede eğitimciler ve araştırmacılar, öğrenme ortamlarının hangi boyutlarda iyileştirilmesi gerektiği konusunda somut verilere ulaşabilirler.

Yapı

Araştırma Topluluğu Ölçeği (ATÖ), öğrenme deneyimini üç temel birleşen üzerinden kavramsallaştırılan **Araştırma Topluluğu** Modelini temel alır. Bu model, başarı bir öğrenme deneyiminin bilişsel, sosyal ve öğretimsel unsurların entegrasyonu ile oluştuğunu varsayar. Ölçek, 34 madde ve üç alt boyuttan oluşur:

Bilişsel Buradalık (11 Madde): Öğrencilerin anlamlı ve değerli bir öğrenme içeriğini yapılandırma ve keşfetme süreçlerini ifade eder.

Toplumsal Buradalık (9 Madde): Katılımcıların kendilerini topluluğa ait hissetme, güven inşaa etme ve duygusal olarak destekleyici bir ortam oluşturma yeteneklerini ölçer.

Öğretimsel Buradalık (14 Madde): Öğretmenin veya kolaylaştırıcının öğrenme sürecini tasarlama, rehberlik etme ve öğrencileri yönlendirme derecesini kapsar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçlarının değerlendirilmesinde, modelin veriyle uyumunu gösteren çeşitli **uyum indeksleri** incelenmiştir. Bu indeksler, modeldeki teorik ilişkilerin gözlemlenen veriyle ne ölçüde tutarlı olduğunu belirler.

Çalışmada kullanılan başlıca uyum indeksleri şunlardır: Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness, χ^2), İyi Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI), Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI), Ortalama Hataların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR veya RMS) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (**RMSEA**). Literatürde bu indekslerin kullanımında tam bir görüş birliği olmamakla birlikte, meta analiz çalışmalarında SRMR ve **RMSEA** değerlerinin kullanımını önermektedir (Cole, 1987). Ayrıca Sümer (2000), son araştırmalarda **RMSEA** değerinin yaygın olarak kullanıldığını belirtmiştir. Bu bulgular, ölçeğin yapısal geçerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Araştırma Topluluğu Ölçeği'nin (ATÖ) güvenilirliği, faktör puanları arasındaki ikili korelasyonlar ve alt faktörlerin ölçeğin toplam puanı ile olan ilişkileri incelenerek değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerde, hem alt faktörler arasındaki ikili ilişkilerin hem de alt faktörlerin genel ölçek puanıyla olan ilişkilerinin istatistiksel olarak **anlamlı** olduğu tespit edilmiştir.

Özellikle, ölçeğin toplam puanı ile en yüksek korelasyonun ($r = .901$) "Bilişsel Buradalık" alt faktörü tarafından gösterilmesi, bu alt boyutun genel Araştırma Topluluğu yapısının güçlü bir şekilde temsil ettiğini işaret etmektedir. Tüm bu korelasyonel bulgular ışığında, ATÖ'nün yüksek düzeyde güvenilir bir ölçüm aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin uyarılma çalışmasında, orijinal yapıyı doğrulamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Analiz, ölçeğin 34 maddelik yapısının, teorik olarak öngörülen üç faktörlü (Bilişsel Buradalık, Toplumsal Buradalık, Öğretimsel Buradalık) yapıyla uyumlu olduğunu test etmiştir.

DFA sonuçları, modelin uyum indekslerinin (GFI, AGFI, RMR, RMSEA) kabul edilebilir sonuçları

içinde olduğunu ortaya koyarak, Araştırma Topluluğu Ölçeği'nin bu üç alt boyutlu yapısının Türk örnekleminde de geçerli olduğunu göstermiştir. Bu üç faktör, Araştırma Topluluğu Modelinin temel kuramsal dayanakları temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri (Yükseköğretim)

Yaş Grubu: Belirtilmemiş (Genellikle Yetişkin/Yükseköğretim)

Popülasyon Detayları: Uzaktan eğitim veya çevrimiçi öğrenme ortamlarında deneyim yaşayan öğrenciler.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert derecelendirme sistemi kullanılmaktadır:

Kesinlikle Katılmıyorum (1)

Katılmıyorum (2)

Katılıyorum (3)

Kesinlikle Katılıyorum (4)

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Eğitim Psikolojisi, Uzaktan Eğitim, Çevrimiçi Öğrenme, DFA, Korelasyon, Yapısal Eşitlik Modellemesi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi Mevcut Değil

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: ebruozturkkuscu@gmail.com

Yayın Adresi: Bilgi Mevcut Değil

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Uyarlama Yılı: 2012

řzinler ve Kullanřm Ücreti: Kullanřm izinleri için sorumlu yazar Ebru Öztürk ile iletiřime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Kaynađđ: Ölçeğin orijinal PDF dosyasđ burada indirilebilir: [arastirma-toplulugu-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Öztürk, E. (2012). Araştırma Topluluğu Ölçeđinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. İlköretim Online Dergisi, 11(2), 408-422. (Makale bağlantısı: [ilkogretim-online.org.tr](#))

Cole, D. A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 55(4), 584-594.

Sümer, N. (2000). Yapısal Eđitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Uygulamalar. Türk Psikoloji Yazıları, 3(6), 49-72.

Araştırma Topluluğu Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLĐ: Ađađdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde deđiřtirilmemelidir.

Araştırma Topluluğu Ölçeği, toplam 34 maddeden ve üç ana alt boyuttan oluşmaktadır:

Bilişsel Buradalık (11 Madde)

Toplumsal Buradalık (9 Madde)

Öğretimsel Buradalık (14 Madde)